

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Blanky Kapitánové a soudkyň Mgr. Zdeňky Winklerové a JUDr. Ivety Veselé ve věci

žalobce: **J. H.**, narozený xxx
bytem xxx xxx xxx, xxx xxx
zastoupený advokátem Mgr. Miroslavem Němcem
sídlem Borská 588/13, 301 00 Plzeň

proti
žalované: **Generali Česká pojišťovna a.s.**, IČO 45272956
sídlem Spálená 75/16, 110 00 Praha 1 - Nové Město
zastoupená advokátem JUDr. Robertem Němcem, LL.M.
sídlem Jáchymova 26/2, 110 00 Praha 1

pro zaplacení 104 230 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 6. srpna 2025, č. j. 23 C 257/2024-77,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje**.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalované náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 13 915 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Roberta Němce, LL.M., advokáta.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu o zaplacení 104 230 Kč s příslušenstvím (*výrok I*) a žalobci uložil povinnost uhradit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 55 297 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalované (*výrok II*).

Shodu s prvopisem potvrzuje J. H.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

2. Soud prvního stupně takto rozhodl o žalobě podané 6. 8. 2024, kterou se žalobce domáhal vydání bezdůvodného obohacení vzniklého placením pojistného na základě pojistné smlouvy uzavřené mezi žalobcem (pojistníkem) a žalovanou (pojistitelem) dne 27. 3. 2011 o životním pojištění ČP Profi Invest č. 7110056912 (dále jen „Pojistná smlouva“). Dle žalobce je Pojistná smlouva absolutně neplatná pro neurčitost a účastníci si mají vrátit poskytnuté plnění, kterým je na straně žalobce zaplacené pojistné v celkové výši 337 430 Kč, na straně žalované žalobci poskytnuté mimořádné výběry v celkové výši 175 917 Kč a odkupné 57 283 Kč (vyplacené 16. 7. 2024).
3. Žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby, neboť nárok žalobce je částečně promlčen a ve zbytku uhrazen plněním poskytnutým 16. 7. 2024.
4. Soud prvního stupně žalobě zjistil tento **skutkový stav**: Dne 27. 3. 2011 žalobce a Česká spořitelna (za níž jako pojišťovací zprostředkovatel jednal žalobce) uzavřeli Pojistnou smlouvu o životním pojištění žalobce, součástí se staly pojistné podmínky. Účastníci si sjednali, že zaplacené pojistné se dělí na 2 složky – rizikové pojistné a spořicí část pojistného, která se snižuje o příslušné správní náklady a převádí se na podílový účet. Rizikové pojistné pro případ smrti se stanoví pro každý rok dle aktuálního věku pojištěného, zdravotního stavu, pohlaví, povolání, činnosti a aktuální garantované pojistné částky na základě pojistné technických zásad. Pojistitel sráží každý měsíc z účtu pojistníka rizikové pojistné vypočtené podle aktuálního věku pojištěného, platného tarifu pojistitele, garantované pojistné částky zvolené pojistníkem. V případě dožití se konce pojištění pojistitel vyplátí pojištěnému aktuální hodnotu podílových jednotek evidovaných na účtu pojistníka, aktuální hodnota podílových jednotek se určuje nákupním kurzem platným v den ukončení pojištění. Veškeré písemnosti související s Pojistnou smlouvou byly žalobci doručeny, žalobce s nimi byl seznámen. Na základě Pojistné smlouvy žalobce zaplatil pojistné 337 430 Kč a vyčerpal 145 602 Kč (8. 12. 2016), 12 921 Kč (29. 6. 2017), 8 911 Kč (30. 10. 2018) a 8 483 Kč (9. 12. 2019), dne 16. 7. 2024 žalovaná zaplatila žalobci odkupné 57 283 Kč (na účet žalobce připsáno 17. 7. 2024). Žalobce Pojistnou smlouvu vypověděl výpovědí z 9. 5. 2024. K vydání bezdůvodného obohacení žalobce žalovanou vyzval výzvou z 7. 6. 2024, žalovaná požadavek odmítla s tím, že smlouvu považuje za platnou. Okamžik prokázané vědomosti žalobce o neplatnosti smlouvy vyplývá z e-mailu ze dne 17. 7. 2024.
5. Po právní stránce obvodní soud odkázal na ust. § 3028 odst. 1 a § 3036 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“) se závěrem, že právní poměry účastníků se řídí ust. § 788 odst. 1, dále § 37 odst. 1, § 41, § 451, § 457 a § 107 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“), a žalobu zamítl částečně z důvodu promlčení nároku a v nepromlčené části 10 044 Kč proto, že tento nárok zanikl započtením ze strany žalované.
6. Pojistnou smlouvu soud shledal absolutně neplatnou dle § 37 obč. zák., protože z jejího obsahu včetně pojistných podmínek a příloh nelze zjistit konkrétní výši rizikového pojistného či jednoznačného způsobu stanovení rizikového pojistného. VPP uvádí: „*Rizikové pojistné pro případ smrti se stanoví pro každé pojistné období podle aktuálního věku pojištěného, jeho zdravotního stavu, pohlaví, povolání, činnosti a aktuální garantované pojistné částky na základě pojistné technických zásad*“ či „*Pojistitel sráží každý měsíc z účtu pojistníka rizikové pojistné vypočtené podle aktuálního věku pojištěného, platného tarifu pojistitele a garantované pojistné částky zvolené pojistníkem.*“). Toto ujednání není dostatečně určité, na jeho základě nelze vypočítat výši ujednaného rizikového pojistného. Chybí tak podstatná náležitost předmětné pojistné smlouvy (pojmový znak), jelikož se ujednání o výši pojistného je neoddelitelné od ostatního obsahu smlouvy, což způsobuje tato absence počáteční absolutní neplatnost Pojistné smlouvy jako celku. Dalšími namítanými důvody neplatnosti Pojistné smlouvy se soud pro nadbytečnost nezabýval a vypořádal vztah mezi účastníky podle zásad bezdůvodného obohacení dle § 457 obč. zák. s přihlédnutím k uplatnění námítky promlčení ze strany žalované.
7. Ohledně promlčení odkázal na ust. § 107 obč. zák. a uzavřel, že došlo k promlčení nároků na částky zaplacené v době delší než 3 roky před zahájením řízení, tj. promlčené jsou platby uskutečněné

žalobcem přede dnem 6. 8. 2020 (*pozn. odvolacího soudu: správně má být 6. 8. 2021*), nepromlčené částky činí celkem 10 044 Kč (*pozn. odvolacího soudu: správně má být 17 298 Kč*), v rozsahu překračujícím tuto částku byla žaloba zamítnuta na promlčení.

8. K nemožnosti aplikace objektivní promlčecí doby s odkazem na rozsudky Soudního dvora Evropské unie ve věcech č. C 485/19, č. C 80/21, č. C 81/21, č. C-82/21, obvodní soud uvedl, že se týkaly výlučně spotřebitelského úvěru, nikoliv životního pojištění jakožto investicí svého druhu, viz rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III ÚS 2438/23, sp. zn. IV ÚS 1984/22 a sp. zn. IV ÚS 2429/23. Připomněl rovněž, že žalobce se dozvěděl o tom, že se smlouvou není něco v pořádku již z informace k pojistné smlouvě ze dne 28. 3. 2017, navíc byl sám zprostředkovatelem pojišťovny a měl veškeré informace ohledně smluv.
9. Námitku promlčení neshledal rozpornou s dobrými mravy, neboť uplatnění promlčecí námitky se přičítá dobrým mravům ve výjimečných případech, kdyby bylo výrazem zneužití práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči kterému by zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil (*viz rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1839/2000*). V tomto konkrétním případě z ničeho neplyne, že by uplatnění námitky mělo být zneužitím práva na úkor žalobce. Žalobce netvrdil, že by mu žalovaná v uplatnění práv jakkoli bránila nebo znemožňovala uplatnění jeho práva. Bylo na žalobci, kdy práva bude uplatňovat, a to se všemi důsledky z toho plynoucími. Žalovaná považovala smlouvu za platnou, byla připravena plnit pojistné plnění v případě pojistné události. Nelze žádným způsobem dovodit, že by bylo úmyslem žalované uzavřít k neplatnou smlouvu (ani že by byla s takovým následkem srozuměna) a inkasovat na jejím základě neoprávněný prospěch od žalobce.
10. Soud žalobu zamítl i co do nepromlčené části, neboť oproti této částce žalovaná započítala dne 16. 7. 2024 vyplacené odkupné ve výši 57 283 Kč, tudíž žalobce nemá nárok na další plnění.
11. O nákladech řízení prvostupňový soud rozhodl dle §142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) s tím, že náklady žalované tvoří výdaje spojené s právním zastoupením, jejichž výši určil dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen „AT“).
12. Proti rozsudku podal žalobce odvolání a navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobě vyhově, nebo zrušil. Žalobce setrval na své dosavadní argumentaci. Tvrdí, že soud prvního stupně chybně, v rozporu s judikaturou Městského soudu v Praze a Soudního dvora EU týkající se Směrnice 93/13/EHS, aplikoval objektivní tříletou promlčecí lhůtu. Viz rozhodnutí Městského soudu v Praze sp. zn. 28 Co 98/2025, 29 Co 335/2024. Námitka promlčení je nepoctivá, neboť pojišťovna vědomě využívala neplatné smlouvy a obohacovala se na úkor klientů, což činí námitku promlčení nepoctivou. Podle žalobce měl soud zohlednit všechna vzájemná plnění, nikoli jen nepromlčené pohledávky, jak vyplývá z judikatury Nejvyššího soudu (např. sp. zn. 29 Odo 52/2002). Soud pochybil, když nezkontroloval, zda pojistná smlouva obsahuje zneužívající klauzule dle Směrnice 93/13/EHS, což je v rozporu s judikaturou SDEU (např. č. C 243/08, č. C 472/10) a nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 45/17; navrhl na položení předběžné otázky SDEU.
13. Žalovaná navrhla potvrzení rozsudku jako věcně správného. Objektivní promlčecí lhůta se uplatní, viz judikatura Nejvyššího a Ústavního soudu reprezentovaná rozhodnutími sp. zn. IV. ÚS 2429/23, sp. zn. 33 Cdo 499/2023. Ochrana spotřebitele není absolutní, přiměřené lhůty jsou slučitelné s právem EU. Ve věci nebyly tvrzeny výjimečné okolnosti pro označení námitky promlčení za nemravnou. Judikatura opakovaně potvrdila, že uplatnění námitky promlčení je legitimní obranný prostředek. Zúčtování se provádí jen z nepromlčených plnění, nikoli z celkového salda. Návrh žalobce by vedl k „nepromlčitelnosti“ nároků, což je nepřípustné. Neplatnost smlouvy není důsledkem porušení Směrnice 93/13/EHS, ale obecné úpravy, judikatura potvrzuje, že nelze

směšovat vady určitosti a přiměřenosti. Návrh žalobce na položení předběžné otázky nepřipustný (*acte clair*).

14. Odvolací soud dodává, že obsah odvolání i vyjádření zestručnil na podstatné body z těchto podání, neboť se jedná o opakování stejné argumentace jako v řízení před soudem prvního stupně, která byla kompletně zkopírována do odůvodnění přezkoumávaného rozsudku.
15. Městský soud v Praze jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o.s.ř.) – po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno oprávněnou osobou, včas a obsahuje zákonem předvídané náležitosti (§ 201, § 202, § 204 odst. 1, § 205 o.s.ř.) – přezkoumal podle ust. § 212, § 212a o.s.ř. napadený rozsudek včetně postupu soudu prvního stupně předcházejícího jeho vydání, a dospěl k závěru, že odvolání žalobce **není** opodstatněné.
16. Odvolací soud při jednání dne 11. 12. 2025 zamítl návrh žalobce na položení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie jednak proto, že není soudem poslední instance, není tedy povinen předkládat předběžné otázky, zejména však proto, že výklad práva EU (konkrétně Směrnice 93/13/EHS) nemá žádný vliv na konečné rozhodnutí v projednávané věci.
17. V daném případě účastníci uzavřeli Pojistnou smlouvou o kapitálovém životním pojištění (tj. pojištění životních rizik s tvorbou kapitálové hodnoty pojištění a tvorbou odkupného). Smlouva neurčuje výši jednotlivých složek pojistného (tj. složky rizikové a investiční), ale ani výši počátečních a správních nákladů, které ovlivňovaly výši kapitálové hodnoty pojištění, není tedy určitá v podstatných a od ostatního obsahu neoddělitelných smluvních ujednání, proto je neplatná dle § 37 odst. 1 obč. zák. Ostatně proti tomuto zcela příléhavému a ustálené judikatuře odpovídajícímu závěru obvodního soudu nebyly žádné námítky v odvolacím řízení vzneseny.
18. Předmětem odvolacího řízení byla sporná otázka promlčitelnosti nároku v objektivní promlčecí době, nemravnosti (nepoctivosti) námítky promlčení a možnosti žalobce použít plnění poskytnuté žalovanou jako odkupné na promlčený nárok (resp. povinnost soudu provést komplexní zúčtování vzájemných bezdůvodných obohacení). Žalobce pak poukazoval zejména na judikaturu senátu 29 Co (a jedno rozhodnutí senátu 28 Co a 55 Co) zdejšího soudu, který uvedené otázky posuzuje jinak než soud prvního stupně v této věci.
19. K tomu odvolací soud dodává, že je mu z vlastní činnosti známo, že proti rozsudku Městského soudu v Praze sp. zn. 28 Co 98/2025 bylo podáno dovolání (projednávané Nejvyšším soudem pod sp. zn. 33 Cdo 2532/2025), proti rozsudku Městského soudu v Praze sp. zn. 29 Co 157/2024 bylo podáno dovolání (projednávané Nejvyšším soudem pod sp. zn. 33 Cdo 714/2025) a proti rozsudku Městského soudu v Praze sp. zn. 29 Co 335/2024 bylo rovněž podáno dovolání, na základě kterého Nejvyšší soud odvolací rozsudek zrušil rozsudkem ze dne 26. 11. 2025, č. j. 33 Cdo 2298/2025-131, jehož podstatný obsah byl sdělen při jednání odvolacího soudu dne 11. 12. 2025.
20. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 26. 11. 2025, č. j. 33 Cdo 2298/2025-131 uvedl, že odvolací soud se odchýlil od ustálené judikatury dovolacího soudu týkající se otázky, zda testu přiměřenosti podléhá ujednání spotřebitelské smlouvy, jehož neurčitost spočívající ve vadě projevu při uzavírání smlouvy zakládá absolutní neplatnost dotýčné smlouvy podle obecné právní úpravy § 37 odst. 1 obč. zák. (*bod 11. odůvodnění*). Nejvyšší soud přitom již v rozsudku ze dne 31. 5. 2023, sp. zn. 33 Cdo 499/2023, proti němuž podaná ústavní stížnost byla usnesením Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2024, sp. zn. III. ÚS 2438/2023 odmítnuta, dovodil, že spočívá-li důvod neplatnosti (pojistné) smlouvy v absenci určitého ujednání (ve smyslu § 37 obč. zák. jde o vadu projevu, spočívající v tom, že určité ujednání, jež má přímý dopad na celou smlouvu, ve smlouvě obsaženo není), pak takové (chybějící, neexistující) ujednání logicky vzato nelze podrobit přezkumu z hlediska jeho přiměřenosti podle § 56 odst. 1 obč. zák. (zda nejde o jednání, jež v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran), viz *bod 18. odůvodnění*. Poukazuje-li odvolací soud na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2024, sp. zn. 33 Cdo 3113/2023, pak v něm uvedené závěry nesprávně interpretuje. Nejvyšší soud totiž v tomto

rozhodnutí nedovodil (jak míní odvolací soud), že „vedle sebe (prozatím) neobstojí důvod neplatnosti spočívající v absenci smluvního ujednání s argumentem jeho zneužívajícího charakteru“, nýbrž, že vedle sebe nemohou obstát závěr, že smlouva určité ujednání (určení výše a způsobu stanovení rizikového pojistného a počátečních, správních a inkasních nákladů) neobsahuje, a závěr, že „takové ujednání“ je nepřiměřené, následkem čehož nemůže obstát závěr o nemožnosti aplikace úpravy týkající se objektivní promlčecí doby. Jinak řečeno nemůže jít o nepřiměřené ujednání, pokud si strany něco neujednaly. To, co ve smlouvě sjednáno není, nemůže podléhat testu přiměřenosti (*bod 19. odůvodnění*). Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) byl uplatněn důvodně. V návaznosti na uvedené nemůže obstát ani navazující závěr ohledně neaplikace objektivní promlčecí doby v souvislosti s uplatněnou námitkou promlčení. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 31. 5. 2023, sp. zn. 33 Cdo 499/2023, proti němuž podaná ústavní stížnost byla usnesením Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2024, sp. zn. III. ÚS 2438/2023, odmítnuta, dovodil, že povinnost vnitrostátních soudů aplikovat tzv. zásadu efektivity je podle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie vázána na případy zjevného porušení unijního práva. Nejde o situaci, kdy důvodem (absolutní) neplatnosti pojistné smlouvy je absence určitého ujednání představující ve smyslu § 37 obč. zák. vadu projevu, spočívající v tom, že určité ujednání, jež má přímý dopad na celou smlouvu, ve smlouvě obsaženo není (*bod 20. odůvodnění*). Závěr odvolacího soudu, že žalobkyně měla právo platbu započíst způsobem vyplývajícím z § 1932 o. z., není správný. Dotyčné ustanovení upravuje postup při započtení peněžitého plnění dlužníka na dluh v případě, kdy neexistuje dohoda a dlužník nic neuvede. Odvolací soud nevzal v potaz, že žalovaná účel platby označila. Jeho úvaha aprobevující žalobkyni zvolený způsob započtení platby není správná (*bod 22. odůvodnění*). K předložení věci Soudnímu dvoru Evropské unie dovolací soud neshledává důvod, neboť žádná z otázek formulovaných žalobkyní se netýká přímo interpretace (výkladu) práva Evropské unie nebo souladu vnitrostátního práva s právem Evropské unie, jehož aplikace přichází v projednávané věci v úvahu (*bod 24. odůvodnění*).

Posouzení věci odvolacím soudem

21. Na projednávanou věc je třeba ve smyslu ustanovení § 3028 odst. 3 o. z. aplikovat právní úpravu účinnou do 31. 12. 2013 (§ 451 odst. 1 a 2 a § 107 odst. 1 a 2 obč. zák.), neboť závazek k vydání bezdůvodného obohacení se řídí právním předpisem účinným v době, kdy vznikl právní důvod k plnění, byť neplatný (*podobně viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 5369/2016*). Odkaz obvodního soudu na ust. § 788 obč. zák., je pak anachronismem, neboť v posuzovaném období v době uzavření Pojistné smlouvy (27. 11. 2011) již uvedené ustanovení bylo zrušeno a nahrazeno zákonem č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě; toto pochybení (*stejně jako v odstavci 7 tohoto odůvodnění opravené počtetní chyby*) žádný vliv na správnost rozhodnutí nemělo. Napadené rozhodnutí je totiž v otázkách napadených odvoláním v naprostém souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu, která je reprezentována též citovaným rozsudkem z 26. 11. 2025.
22. Dle § 107 odst. 1, 2, 3 obč. zák. se právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo s na jeho úkor obohatil. Nejpozději se právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za tři roky, a jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení, za deset let ode dne, kdy k němu došlo. Jsou-li účastníci neplatné nebo zrušené smlouvy povinni vzájemně si vrátit vše, co podle ní dostali, přihlédne soud k námitce promlčení jen tehdy, jestliže by i druhý účastník mohl promlčení namítat.
23. Ust. § 107 odst. 1 obč. zák. upravuje subjektivní promlčecí dobu a ust. § 107 odst. 2 obč. zák. pak objektivní promlčecí dobu. Objektivní a subjektivní promlčecí doby počínají, běží a končí nezávisle na sobě, přičemž platí, že skončí-li běh jedné z nich, právo se promlčí, a to i vzdor tomu, že oprávněnému ještě běží druhá promlčecí doba (*viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 1421/2015*).
24. Pro počátek běhu subjektivní promlčecí doby (lhůty) práva na vydání bezdůvodného obohacení je rozhodný okamžik, kdy se oprávněný skutečně dozví o tom, že došlo na jeho úkor k získání

bezodůvodného obohacení a kdo je získal. Byla-li majetková hodnota nabyta v souladu s kontraktem stíženým absolutní neplatností, odvíjí se běh subjektivní promlčecí doby (lhůty) od okamžiku, kdy se ochuzený dozvěděl o skutečnostech, jež uvedenou neplatnost zakládají (*viz rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 1161/2003, sp. zn. 25 Cdo 3306/2007*). Obvodní soud poznamenal, že určité pochybnosti o platnosti Pojistné smlouvy musel žalobce získat již v roce 2017 a to jednak na základě informace k Pojistné smlouvě z 28. 3. 2017 a jednak proto, že sám pracoval jako zprostředkovatel pojišťovny. Za nepochybný okamžik, kdy se žalobce dozvěděl o důvodech neplatnosti smlouvy, pak soud považuje den 17. 7. 2024 (s ohledem na obsah e-mailové komunikace z tohoto dne). Odvolací soud pak tento názor koriguje jen tak, že žalobce se dozvěděl nejpozději o skutečnostech zakládacích neplatnosti smlouvy dne 7. 6. 2024, kdy prostřednictvím svého advokáta vyzval žalovanou k vydání bezodůvodného obohacení s poukazem na neplatnost smlouvy. S ohledem na to, že žaloba byla obvodnímu soudu doručena dne 6. 8. 2024, tak subjektivní promlčecí doba neuplynula.

25. Odvolací soud se pak ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že pohledávka žalobce je částečně promlčena v tříleté objektivní promlčecí době, tj. promlčely se nároky žalobce na vrácení plnění poskytnutého žalobcem žalovanému na neplatnou smlouvu v období před 6. 8. 2021. Odvolací soud jen opravuje chybu v počtech, neboť z listinného důkazu provedeného obvodním soudem vyplývá, že v období od 6. 8. 2021 do 6. 8. 2024 žalobce provedl celkem 15 plateb v souhrnné výši 17 298 Kč (*viz Přehled předepsaného a zaplaceného pojistného předložený žalobcem, vyhotovený žalovanou*). V rozsahu 86 932 Kč jsou tak nároky žalobce promlčeny.
26. Pokud jde o požadavek žalobce na aplikaci evropskou judikatury týkající se spotřebitelských úvěrů v kontextu ochrany spotřebitele před zneužívajícími smluvními ujednáními (směrnice Rady č. 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách), odvolací soud se tak ztotožňuje se závěrem obvodního soudu, že uvedená úprava na posuzovanou právní otázku běhu promlčecí objektivní promlčecí doby nedopadá. V posuzované věci je důvodem neplatnosti smlouvy neurčitost podstatných smluvních ujednání, nikoli jejich nepřiměřenost ve smyslu tzv. generální klauzule (čl. 3 odst. 1) směrnice Rady č. 93/13/EHS. Spočívá-li tedy důvod neplatnosti pojistné smlouvy v absenci určitého ujednání, pak takové (chybějící, neexistující) ujednání logicky vzato nelze podrobit přezkumu z hlediska jeho přiměřenosti podle § 56 odst. 1 obč. zák. (*shodně rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 499/2023, sp. zn. 33 Cdo 3113/2023, sp. zn. 33 Cdo 2298/2025*). Pokud žalobce poukazoval na rozhodovací praxi senátu 29 Co zdejšího soudu, který rozhoduje o odvoláních proti rozhodnutím finančního arbitra a který dovedl zneužívající charakter neurčitých smluvních ujednání pojistné smlouvy, pak Nejvyšší soud tento právní názor neaprobval (tj. rozhodnutí senátu 29 Co opakovaně ruší), zrušené rozhodnutí senátu odvolacího soudu pak nelze považovat za adekvátní ustálenou praxi ve smyslu § 13 o. z. S ohledem na Nejvyšším soudem opakovaně dovozovanou nesprávnost tohoto právního názoru uplatňovaného žalobcem pak není podstatné, zda některé z rozhodnutí senátu 29 Co či 28 Co (doposud) nebylo zrušeno.
27. Soud prvního stupně posoudil správně i otázku mravnosti/nepoctivosti námitky promlčení. S účinností od 1. 1. 2014 je problematika dobrých mravů obsažena v § 2 odst. 3 a v § 8 o. z. (které jsou s ohledem na ust. § 3030 o. z. použitelné i na vztahy řídicí se obč. zák.), vylučující právní ochranu při zjevném zneužití práva. Judikaturu přijatou k výkladu rozporu s dobrými mravy podle § 3 odst. 1 obč. zák., lze přiměřeně aplikovat i na výklad podle o. z. (*viz např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 4065/2014, ústavní stížnost proti tomuto rozhodnutí Ústavní soud odmítl usnesením sp. zn. III. ÚS 1782/15, usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 2539/2017, sp. zn. 26 Cdo 559/2018, sp. zn. 26 Cdo 1312/2020*), takže námitka rozporu s dobrými mravy ve svém důsledku podléhá stejným úvahám jako námitka nepoctivosti.
28. Za „dobré mravy“ ve smyslu § 3 odst. 1 obč. zák. je pak třeba podle ustálené judikatury (*srov. rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Cdo 69/96, sp. zn. 26 Cdo 4035/2010, či sp. zn. 21 Cdo*

1193/2015) pokládat souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčují jistou neměnnost, vystihují podstatné historické tendence, jsou sdíleny rozhodující částí společnosti a mají povahu norem základních. Otázka rozporu výkonu práva s dobrými mravy se posuzuje podle objektivních okolností, za nichž bylo právo vykonáno. Zásadně také platí, že promlčení je zákonným institutem přispívajícím k jistotě v právních vztazích a jeho namítnutí dobrým mravům zásadně neodporuje (*viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1839/2000*). Za výkon práva v rozporu s dobrými mravy lze považovat pouze takové jednání, jehož cílem není dosažení účelu a smyslu sledovaného právní normou, nýbrž které je v rozporu s ustálenými dobrými mravy vedeno přímým úmyslem způsobit jinému účastníku újmu (*např. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 992/99, a rozsudek sp. zn. 31 Cdo 3931/2013 publikovaný pod R 15/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek*). Z toho, že argumentem rozporu s dobrými mravy má být odeprén výkon práva, vyplývá, že odpovídající úsudek soudu musí být podložen důkladnými skutkovými zjištěními, a že musí současně přesvědčivě dokládat, že tato zjištění dovolují v konkrétním případě závěr, že výkon práva je s dobrými mravy skutečně v rozporu (*srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 2 Cdo 473/96, uveřejněný pod č. 16/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a R 15/2015*). Výjimkou jsou situace, kdy uplatnění této námitky je výrazem zneužití práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí lhůty nezavinil a vůči němuž by zánik nároku byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil (*srov. náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 643/04, rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1839/2000, uveřejněný pod č. 59/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek*). Podle judikatury Ústavního soudu naplňují tyto podmínky případy, ve kterých byla za specifických okolností námitka promlčení uplatněna státem (*viz náleží sp. zn. I. ÚS 3391/15*), v rámci rodinných vztahů (*viz náleží sp. zn. I. ÚS 643/04*) nebo advokátem proti klientovi, kterého předtím při zastoupení poškodil (*viz náleží sp. zn. I. ÚS 548/11*); o žádný z těchto modelových případů se nejedná. Žalobce v podstatě nemravnost/nepoctivost námitky shledává jen v obecných okolnostech (uzavírání neplatných smluv se spotřebiteli), za které je žalovaná již sankcionována absolutní neplatností každé takové smlouvy. Nutno pak zdůraznit, že žalovaná poskytla pojistné ochrany a nelze tak dovozovat jakýkoliv hospodářský zájem na uzavírání absolutně neplatných smluv; nadto na opožděném podání žaloby se nikterak nepodílela.

29. Okolnosti daného případu jsou tak skutkově výjimečné jen tím, že smlouvu za žalovanou sám se sebou sjednal právě žalobce, který je odborníkem v oboru investičního pojišťovnictví, což ovšem nejsou okolnosti, které by mohly vést k závěru, že zamítnutí žaloby z důvodu promlčení nároku je nepřiměřenou tvrdostí, kvůli které by bylo na místě odchýlit se od standardních právních následků plynutí času, na úkor právní jistoty.
30. Zbývá pak posoudit, zda je žalovaná povinna uhradit žalobci nepromlčené nároky v souhrnné výši 17 298 Kč, nebo zda její povinnost plnit zanikla jinak. Žalovaná uvedla, že nárok žalobce na vydání bezdůvodného obohacení za nepromlčené období započítala na svůj nárok na vrácení odkupného poskytnutý dne 17. 7. 2024. Žalobce měl naopak zato, že tento nárok žalované zanikl tím, že žalobce platbu žalované označenou jako odkupné použil na úhradu již promlčených nároků na vydání bezdůvodného obohacení.
31. Obč. zák. žádnou úpravu započítávání plnění neobsahoval, avšak nebylo možno použít plnění poskytnuté na konkrétní závazek na splnění závazku jiného, ani dodatečně měnit účel plnění. Nadto účastníci mezi sebou neměli více závazků, pouze jeden závazek – vzájemně si vydat bezdůvodné obohacení, kterému se každému dostalo z neplatné Pojistné smlouvy. Podle § 581 odst. 2 obč. zák. pak nebylo možno jednostranně započíst pohledávky. Odvolací soud tak uzavřel, že žalobce nebyl oprávněn použít žalovanou poskytnutou platbu označenou jako odkupné na úhradu promlčené části dluhu a oprávnění vzájemně zúčtovat pohledávku promlčenou a nepromlčenou nenáleží ani soudu.

32. Ust. § 457 obč. zák. upravuje zvláštní způsob vydání předmětu bezdůvodného obohacení, jestliže smlouva, podle níž si strany vzájemně plnily, byla neplatná, plnily-li podle smlouvy obě strany (jako v posuzovaném případě). Právo jedné smluvní strany na vydání poskytnutého plnění je podmíněno její povinností vrátit druhé smluvní straně to, co podle smlouvy od ní přijala. Ze zákona tak vzniká synallagmatický závazek, v němž je povinnost obou stran k plnění na sebe vzájemně vázána; splnění závazku se může domáhat jen ten, kdo sám již splnil (předmět bezdůvodného obohacení vrátil), popřípadě je připraven svůj závazek vůči druhému splnit, a zároveň s uplatněním svého práva vrací nebo nabízí vrácení toho, co přijal. Domáhat se vrácení plnění bez toho, že by v žalobním návrhu byla vyjádřena podmíněnost nárokem druhé smluvní strany, přichází v úvahu v případě vzájemného vrácení peněžních plnění, kdy soud – i bez kompenzační námitky – provede započtení vzájemných plnění obou stran. Ten kdo požaduje vrácení, musí sám nabídnout vše, co podle smlouvy přijal, a to i tehdy, když sám (v rámci své dispoziční volnosti) nepožaduje od druhé strany vrácení všeho. ŠKÁROVÁ, Marta. § 457 [Neplatnost smlouvy]. In: ŠVESTKA, Jiří, SPÁČIL, Jiří, ŠKÁROVÁ, Marta, HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník I, II. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1344, marg. č. 1.
33. Závěr, že „o vrácení vzájemných peněžitých plnění z neplatné smlouvy, je třeba po vzájemném zúčtování těchto plnění uložit plnění rozdílu jednomu z účastníků“ nevylučuje povinnost soudu respektovat účinky námitky promlčení; ust. § 107 odst. 3 obč. zák. aplikovat nelze, protože v tomto řízení proti sobě stojí jen promlčitelná práva.
34. Stanovisko žalobce, že by soud měl provést vypořádání všech nároků bez ohledu na promlčení, je v rozporu se samotnou existencí ust. § 107 odst. 3 o. s. ř. a takový to postup by vedl k tomu, že účinky promlčení jednotlivých nároků by ve skutečnosti byly anulovány, což narušuje princip jistoty v právních vztazích.
35. Žalobcem zmiňované rozhodnutí sp. zn. 29 Odo 52/2002 se otázky možnosti vzájemného zúčtování promlčených a nepromlčených nároků vůbec netýká, reaguje na to, že závazek z bezdůvodného obohacení je sice synallagmatický, avšak pokud vzájemná plnění byla jen peněžitého rázu, může ochuzený žádat jen vrácení toho, oč plnění, které sám poskytl, přesahuje plnění, které obdržel od druhé smluvní strany, a při takovém postupu se nevyžaduje (nepředpokládá) projev směřující k započtení.
36. K poukazu žalobce na rozhodnutí Městského soudu v Praze sp. zn. 29 Co 335/2024 v odůvodnění týkající se povinnosti provést vzájemné zúčtování odvolací soud jednak připomíná, že neobstálo v dovolacím přezkumu a jednak, že vycházelo z nesprávného právního názoru, že nárok žalobce není promlčen, takže relevantní otázku možnosti provést zúčtování promlčených a nepromlčených nároků vůbec neřešilo. Usnesení Městského soudu v Praze sp. zn. 55 Co 193/2023 mělo jen kasační účinek, jeho závěry jsou závazné jen v uvedeném konkrétním řízení; řízení samo skončilo bez meritorního rozhodnutí ve věci samé.
37. Odvolacímu soudu je z vlastní činnosti známo, že většina senátů tohoto soudu zastává názor opačný – tj. o nemožnosti soudního zúčtování promlčených a nepromlčených nároků, proto žaloby zamítá (viz např. rozsudek č. j. 36 Co 164/2022-206, který obstál v dovolacím přezkumu, viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 776/2023; rozsudek č. j. 70 Co 254/2024 a usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 74/2025; rozsudek č. j. 54 Co 231/2025, proti kterému dovolání bylo podáno, ale spis ještě nebyl Nejvyššímu soudu předložen), přičemž některá rozhodnutí ani dovolání nečelila (např. rozsudek sp. zn. 72 Co 174/2023).
38. Nadto požadavek žalobce, aby soud vypořádal veškeré vzájemné nároky bez ohledu na jejich promlčení, pomíjí fakt, že žalovaná fakticky poskytla v době od 28. 3. 2011 do 1. 7. 2024 žalobci plnění v podobě pojistné ochrany pro případ pojistné události; v této části tak je argumentace žalobce chatrná a nepřesvědčivá.

39. Odvolací soud proto postupoval dle § 219 o. s. ř. a napadený rozsudek jako věcně zcela správný potvrdil, včetně akcesorického výroku o nákladech řízení, proti němuž ani žádné konkrétní námitky uplatněny nebyly a odvolací soud žádné pochybení neshledal.
40. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. V odvolacím řízení zcela úspěšné žalované vznikly náklady na zastoupení advokátem, tj. odměna za dva úkony právní služby dle § 11 odst. 1 písm. d) a g) AT po 5 300 Kč za vyjádření k odvolání ve věci samé a účast na jednání odvolacího soudu, hotové výdaje 2 x 450 Kč určené dle § 13 odst. 4 AT a náhrada za 21% DPH ve výši 2 415 Kč, celkem tedy 13 915 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je** přípustné dovolání za podmínek stanovených v § 237 o. s. ř. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 1. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Proti výroku o nákladech řízení **není** dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.).

Praha 11. prosince 2025

JUDr. Blanka Kapitánová v. r.
předsedkyně senátu